

Helsinki, marrask. 21 p. 1939.

Puolustusministeriö,
T ä ä l l ä.

Viitaten Ministeriön kirjelmään N: K 12977/1939 kuluvaan marraskuun 10 p:ltä saan Sotavarustusneuvoston ehdotuksen johdosta, että kotimaan teollisuuden kanssa tehtäviin, Puolustuslaitoksen hankintoja koskeviin sopimuksiin sisällytettäisiin sellainen maksuehto, että määräprosentti hankintahinnasta suoritettaisiin lyhytaikaisilla valtion obligatioilla, kunnioittaen esittää seuraavaa:

Puheenalainen ehdotus ei periaatteellisesti merkitse muuta, kuin että Puolustuslaitoksen hankinnat kysymyksessähölevalta osalta rahoitettaisiin lainavaroilla. Koska valtiolla on käteisvaroista puute, täytyy nykyisissä oloissa, Puolustuslaitoksen menojen noustessa poikkeuksellisen korkeiksi, määrättyissä rajoissa niiden rahoittamiseen käyttää myöskin lainavaroja, joten periaatteelliselta kannalta ei ehdotusta vastaan sellaisenaan ole mitään muistuttamista. Lainan myöntäminen edellyttää kumminkin, että myöntäjällä on käytettävissään liikeneviä varoja antamansa lainan rahoittamiseen. Jos Puolustuslaitoksen kotimaiset hankkijat ovat siinä asemassa, että niillä on varoja tällaisten valtion velkasitoumusten ostamiseen, on asia selvä. Voidaan myöskin edellyttää, että ne voittovarot, jotka hankkijat saavat Puolustusministeriön hankinnoista, ehkäpä nekin voittovarot, jotka ne muistatöistänsä ansaitsevat, voidaan sijoittaa valtion velkapapereihin. Jos hankkijain teollisuuslaitokset ovat valmiita ja nykyaikaisessa kunnossa, vapautuu myös kuolelutusten johdosta huomattavia varoja, erittäinkin koska hankkijat tämänlaatuisissa tapauksissa laskevat koneistoilleen ja laitoksilleen melkoisen lyhyen kuolelutus-

ajan. Mikäli kuoletusten kautta vapautuvia varoja ei ole pakko heti käyttää uusien koneistojen ja laitosten hankkimiseen, edustavat ne tuotantoprosessista vapautunutta pääomaa ja voidaan ne haitatta toistaiseksi sijoittaa valtion lainapapereihin. Sama on tietysti asianlaita niihin vapaisiin varoihin nähden, joita hankkijalla muuten mahdollisesti on käytettävissään. Jos sitävastoin hankkija tuotannon rahoittamisessa tarvitsee kaikki liikenevät pääomansa ja hänen senvuoksi rahoittaakseen hänelle joutuneet valtion lyhytaikaiset velkasitoumukset täytyy kääntyä pankkien puoleen, merkitsee valtion sitoumusten sijoittaminen hänen käsiinsä maan pääomamarkkinain yleistä rasittamista ja senvuoksi pienempiä mahdollisuuksia valtion muiden lainojen sijoittamiseen niille. Ensi vuoden talousarvioehdotuksessa on valtion lainantarve talousarvion tasapainossa pitämiseksi laskettu 780 miljoonaksi markaksi, joka sellaisenaan nykyoloissa on erittäin huomattava määrä ja todennäköisesti suhteellisen vaikeasti sijoitettavissa markkinoille, varsinkin niin kauan kuin noin $1\frac{1}{2}$ miljardia markkaa säästö pääomia on vedettyä pois pankeista ja yksityishenkilöiden takana, kuten asianlaita nykyään on. Tällainen säästövarojen ottaminen pankeista ja pitäminen yksityisissä säilöissä on luonteeltaan deflatoorinen, koska se supistaa luottolaitosten mahdollisuuksia ja kykyä entisessä laajuudessa tyydyttää luoton kysyntää. Pankkien luotonannon täytyy nimittäin aina pääasiallisesti asettua pankkien käytettävissä olevien säästövarojen mukaan. Jos säästövarat vähenevät pankeista, joutuu niiden likviditeetti koetukselle, ja niiden on pakko pyrkiä rajoittamaan luotonantoansa niin, että lainanotto ja lainananto jälleen tulevat tasapainoon. Todellista helpotusta valtion rahatilanteeseen syntyy näinollen ehdotetun toimenpiteen kautta ainoastaan siinä tapauksessa, että hankkijain käytettävissä on vastaava määrä todellista likviidiä pääomaa, joka muussa tapauksessa sidottaisiin toisella, vähemmän tarkoituksenmukaisella tavalla tai pidettäisiin muuten raha- ja pääomamarkkinain ulkopuolella.

Kunnioittaen